

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

iiij. De officijs diuinis, & suffragijs Ecclesi[a]e excommunicato prohibitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

reliqua quæ dicuntur Sacramenta viuorum, ut ſatis aperte reſtatur idem Concil. Tridentinum ſeſſ. 13. cap. 7. & Canon. 11. vnde tanta neceſſitatis non eſt hoc Sacramentum, ve illa duo: & præceptum de Euchariftia recipienda intelligitur, ſi adſi miniſter decens, ſicut ne licet a Sacerdote petere, vt tunc celebretur abſque veſtibus ſacris: & alijs quæ Eccleſia pro reuerentia Sacramenti inſtituit, quæ ſic Chriſtus præceptum ſuum moderandum voluit, vt Henrquez vbi ſupra, §. 2. littera P. in annot. docet.

- 22 De alijs quatuor Sacramentis, omnes docent, non poſſe licite dari, vel miniſtrari a præſo denunciato, ſeu hæretico, quia nunquam homo in neceſſitate horum Sacramentorum conſtitutus eſt. Et de Sacramentis hæc ſunt ſatis.

De Officijs Diuinis, & ſuffragijs Eccleſiæ Excommunicato prohibitis.

Cap. III.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio maior ab officijs diuinis arceſ, & ſpiritualibus Eccleſiæ ſuffragijs priuat.
- 2 Excommunicatus denunciatus, vt Miniſter Eccleſiæ, officia diuina recitare, aut Miſſam celebrare nequit.
- 3 Excommunicatus denunciatus per ſe, vt perſona priuata, officia diuina recitare debet.
- 4 Excommunicatus denunciatus, quare vt prius officium diuinum priuatim recitare teneatur.
- 5 Excommunicatus denunciatus horas Canonicas priuatim recitans, dicere non debet [Dominus vobiscum] & quare.
- 6 Excommunicatus denunciatus priuatim horas recitans, ſatisfacit officio ſuo, ita vt non peccet in non recitando.
- 7 Horas Canonicas in excommunicatione, & peccato mortali recitans, præcepto de horis recitandis ſatisfacit.
- 8 Oratio exiſtens in peccato mortali, an, & quomodo utilis, & fructuoſa ſit.
- 9 Excommunicatus, an Eccleſiam vt ibi oret, & horas priuatim recitet, intrare poſſit.
- 10 Excommunicatus, quo ſenſu ab Eccleſia ſequeſtrari, et extra Eccleſiam eſſe dicatur.
- 11 Oſtarius, quo ſenſu excommunicatos excludere iubetur, dum Sacerdos Miſſam celebrat.
- 12 Excommunicatus maiori concione cum alijs in Eccleſia audire poſteſt.
- 13 Excommunicatus, Laicorum more menſam benedicere, & Euchariftiam ad infirmos delatam comitari poſteſt.
- 14 Excommunicatus lectionem publicam audire, & legere poſteſt.
- 15 Excommunicatus denunciatus diuinis intereſſe nequit, dum ab alijs ſiam.
- 16 Excommunicatus ſurdus, aut cæcus cum alijs in officijs diuinis participare nequit.
- 17 Excommunicatus cum alijs etiam ultimo loco in proceſſionibus, aut Litanijs ire non poſteſt.
- 18 Excommunicatus denunciatus præſentibus, alij nec officia diuina celebrare, nec audire poſſunt.
- 19 Excommunicato denunciato præſente tempore quo officia diuina, aut Miſſæ celebrantur, quid agendum.
- 20 Excommunicato denunciato intrante Eccleſiam, ſi Canon Miſſæ inceperit ſit, Sacerdos aſſiſtente Miniſtro ſolum Miſſam proſequi, alij vero exire debent.
- 21 Sacerdoti celebrante, ſi corpus defuncti in excommunicatione Eccleſiam deferatur, quid agendum.
- 22 Tempore quo plures Miſſæ in eadem Eccleſia celebrantur, ſi excommunicatus denunciatus vni interſit, an alij alter intereſſe poſſint.

23 Miſſam eandem, aut eandem horam Canonicam cum denunciato excommunicato audire non licet, contra Durandum contrarium aſſerentem.

24 Excommunicatus denunciatus ab audienda Miſſa in diebus feſtis ex præcepto excuſatur, & quoniam huius ratio ſit.

25 Infirmus, aut in vinculis conſtitutus nõ audiendo Miſſam in feſtis ex præcepto non peccat.

26 Excommunicatus occulte, an ab alijs fidelibus in Miſſa, & alijs officijs diuinis audiendis, & faciendis abſtinere teneatur.

27 Excommunicatus occulte ob vitandum ſcandalum, & grauem ſuam infamiam, licet cum alijs Miſſam in feſtis audire poſteſt.

28 Excommunicatus occulte, ſi non ſit in mora petendi abſolutionem, celebrans cauſa vitandi graue ſcandalum, an infamiam, nec peccat, nec irregularitatem incurrit.

1 **A**liter excommunicationis maioris, effectus eſt, vt a Diuinis officijs arceat, & Eccleſiæ ſuffragijs ſpiritualibus priuet, vt ex ſequentiſus manifeſtum erit.

2 Primo igitur excommunicatus denunciatus ex officio, vt miniſter Eccleſiæ officia Diuina recitare, Miſſam celebrare, aut aliquod ordinis alicuius facere nõ poſteſt, vt communis DD. opinio docet, & colligitur ex cap. ſicut. Apoſtoli, cum tribus ſeq. & ibi gloſ. 11. quaſt. 3. & ca. permiſimus, & gloſ. & Panorm. ibi de ſentent. excommun. & glo. in cap. ſi quis prebiter, in verbo, præſumpſerit, & ibi Panorm. 7. & 8. & Marian. Socin. ſen. ibidem, num. 6. de cler. excommun. miniſt. & idem Marian. Socin. in cap. Sacris, numer. 50. verſ. Quoad tertium, de ſentent. excommun. & numer. 134. Summa Hoſtienſ. lib. 5. tit. de Cleric. excommun. ſ. qualiter puniatur, & ſ. fin. verſ. conſuevit & illud quaſt. tit. de ſent. excommun. Summa Aſſenſis 2. p. lib. 6. tit. 1. art. 6. in fine. glo. in cap. prebiterum, in verbo, priuatus eſt, diſtinct. 28. S. Anton. 3. part. tit. 24. ca. 76. verſ. Tertio, Angelica, verb. excommun. vlt. num. 4. Gabr. 4. diſt. 18. quaſt. 2. art. 3. & quaſt. 3. artic. 3. dub. 2. Caiet. in Summa, cap. communicatio, ſeu participatio cum excommunicato, Sylueſt. verbo, excommunicat. 3. nume. 1. verſ. ſic. Tertio, Tabiena verb. excommunicat. 1. verſ. Quarto, Sotus 4. diſt. 2. qn. 1. artic. 4. Nauar. in Man. cap. 127. nume. 39. & de oratione & horis Canon. cap. 7. num. 16. & 17. Coua. in cap. alma mater, 1. par. §. 3. num. 8. de ſentent. excommun. lib. 6. Henrquez lib. 13. de excommun. cap. 7. §. 2. & cap. 1. §. 4. Barthol. Medina lib. 1. Summ. ca. 11. §. 4. Vgo. de cenſ. Eccleſ. Tabul. 2. cap. 8. Qui omnes expreſſe docent, excommunicatum denunciatum officia Diuina, Miſſas, & ſimilia, publice vt miniſtrum Eccleſiæ facere non poſſe, & faciendum peccare, & officium ordinis exercendo, irregulari fieri argument. cap. Clerici, cum tribus ſeq. & cap. ſin. de cler. excommun. miniſt. Id quod non ſolum procedit, ſi publice cum alijs officium Diuinum recitet, ſed etiam ſi tanquam perſona priuata, eaſdem preces diuinas cum alijs dicat, ſic enim faciendum mortaliter peccat, cum ei fidelium cõmunio ſimpliciter prohibita ſit, & proinde nec vt miniſter Eccleſiæ, nec vt perſona priuata cum alijs officia diuina recitare poſteſt.

3 **S**ecundo, vt idem auctores affirmant, licet vt miniſter Eccleſiæ, aut vt perſona priuata officium Diuinum cum alijs recitare non poſſit illud tamen priuatim, & per ſe dicere, & recitare, per modum priuatae orationis, & priuati ſuffragij tanquam Laicus poſteſt: Nam Diuina officia, vt officium Chriſti Domini, officium Beatiffima uirginis Mariæ, necnon Coronacionem, Septem Pſalmi penitentiales, Pſalmi etiam graduales, officium Mortuorum, Dominica oratio, Salua 10, Angelica, & alia huius generis, ſicut etiam ieiunium, & elemoſina, opera ſunt, quæ pœnitentiam habent, & pœnitentia a Scholaſticis ſcriptoribus appellantur, vt videre licet apud Sanct. Thom. 4. diſtinct. 1. quaſt.

Quæst. 4. artic. 3. Bonauent. 4. distinct. 15. artic. 1. quæstio. 4. Scotus. 4. distin. 15. quæst. 1. artic. 3. & alij, ead. distinct. & Sor. 4. dist. 19. quæst. 2. artic. 3. ideoque ab excommunicationis exerceri possunt; immo verò officia Diuina excommunicatus non solum hoc modo recitare potest, sed etiam debet, & tenetur, si aliàs ante excommunicationem ad eorum recitationem obligatus fuerat. Sicut enim ad ieiunia alias debita, & ad alia Ecclesiæ præcepta obseruanda obligatus remanent: (modo id quod præcipitur, per censuram non prohibeatur, quale est præceptum audiendi Missam diebus festis) ita etiam ad horas Canonicas persoluendas, prout ante excommunicationem tenebatur, & ac si excommunicatus non esset, etiam post excommunicationem incursum obligatur, vt pluribus tradunt gloss. in cap. presbyteri, in verbo, priuatus est, & Archid. ibi. num. 4. d. 28. Ioan. de Lignano. in repet. in c. dignum. quæstio. 3. de celebr. Missar. Decius in c. intelleximus, col. 2. vers. Secundo principaliter, de iudic. Felin. in cap. Apostolica, nu. 15. de exception. Panor. in c. si quis presbyter, n. 8. & Marian. Socin. num. 6. & ibi gloss. in verb. præsumpserit, & eadem gloss. in c. illud, in verbo, officia, & Marian. Socin. ibi. n. 16. de cler. excom. ministr. Hostien. in Sum. nu. 1. vers. qualiter puniatur, tit. de cler. excom. ministr. & s. fin. vers. consuevit, tit. de sentent. exco. Guil. de monte Lauduno, in Clem. 1. de celeb. Missar. Zenze. in Clem. 1. de regul. Marian. Socin. sen. in c. sacris, nu. 134. de sent. excom. Gemin. in c. 1. s. sciturus, num. 5. de sent. & re iud. lib. 6. Anchar. in Clem. 1. nu. 5. vers. Hinc est, de Regul. & trans. ad relig. Ioan. Monach. in c. 1. nu. 16. de sentent. excom. li. 6. Zenzel. in Clem. vt hi qui, de xrate, & qual. & in cap. Tuis, de præbend. lib. 6. & Stephan. Coita, in c. cum medicinalis, num. 97. de sentent. excommunicat. lib. 6. & Summa Astensis 2. part. lib. 7. tit. 9. quæst. 4. S. Anton. 3. part. tit. 24. cap. 76. vers. Tertio. Tabiena, verbo, excom. 1. §. Quinto Nauar. in Manual. c. 25. num. 102. & de orat. & horis Canon. cap. 7. nu. 19. qui num. 17. docet, non solum excommunicatum, & suspensum, sed etiam degradatum solemniter ad officia Diuina teneri, si aliàs ratione ordinis tenebatur; & citat Ioan. Andr. in cap. degradatio, de penis, lib. 6. Couar. in cap. alma mater, in 1. part. §. 3. nu. 8. vers. sic. sed & excommunicatus, de sentent. excommunicat. lib. 6. idem de excommunicato, & degradato docet, pro qua re citat Albert. Ferrar. in tract. de horis Canon. quæst. 12. & 13. Sylu. in ver. degradatio, quæst. 8. 102. Lignano. & Decius. vbi supra. Idem docet Couarru. lib. 3. var. resol. cap. 13. num. 8. & Syluest. verbo, excommunicat. 3. Soc. lib. 10. de iustitia & iure, quæst. 5. artic. 3. Palad. Fusc. lib. 1. de visit. & regim. Eccles. c. 20. nu. 18. Henriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 7. §. 2. Vgol. de censur. Eccles. Tabul. 1. cap. 13. §. 13. & Tab. 2. c. 8. & alij omnes.

4. Ratio autem, quare ad officium Diuinum recitandum teneatur, est, quia excommunicatio est pœna, pœna verò non tribuit immunitatem, ff. de negoc. gest. in l. sine hereditaria, & ff. de interd. & relegatis, in l. relegatorum. Et quia cum ipse sit obligatus ad hanc seruitutem, & penam, vt c. 1. de celebr. Missar. delictum suum ei patrocinari non debet, vt à tali seruitute liberetur, & fiat immunitas, c. legi, 16. quæstio. 1. & excommunicatio non liberat debitorem à soluendo, argument. cap. intelleximus, de iudic. sic enim vt ibi dicitur, ex sua malitia commo disum reportaret, quod fieri non debet. ar. l. itaque fullo, ff. de furt. & c. Et si necesse, de donat. inter virum & uxorem. Qui igitur ad Diuinum officium ante excommunicationem, suspensionem, & interdictionem, aut ob beneficium Ecclesiasticum, aut ob Ordinem sacrum, aut ob professionem in religione approbata, tenetur, ad idem postmodum sub peccato mortali persoluendum tenetur, cum excommunicatio, nec beneficium nec Ordinem sacrum, nec professionem tollat.

5. Addunt autē Host. §. 1. de Cler. excom. ministr. vers. Qualliter puniatur, & s. fin. vers. Consuevit, de sent. excom. 102. Andr. & Ioan. Monach. in c. 1. de sent. excom. li. 6. Archid. & Gard. Alex. in c. presbyterum, d. 28. Pan. in c. 2. de cler. excom. ministr. nu. 8. & Marian. Socin. ibi nu. 18. & idem Marian. Socin. in c. sacris, nu. 134. de sent. excom. Specul. tit. de disp. §. iuxta, vers. Quid si excoicatus Alber. de Rosa-

to, de Ferrar. tract. de horis Canon. q. 7. S. Anton. 3. part. tit. 24. c. 76. vers. Tertio. Tab. verbo, excom. 1. vers. quinto, & vers. Septimo, in fine. Armilla, verbo. Hora Canonice, nu. 12. Nauar. de orat. & hor. Canon. c. 7. nu. 16. Couar. in calma mater, 1. p. §. 3. nu. 8. de sent. excom. li. 6. Henriquez lib. 13. de excom. c. 7. §. 2. Vgol. de censur. Eccles. Tabul. 1. c. 13. §. 13. nu. 3. Simon Maiol. lib. 3. de irreg. c. 21. num. 6. & citat Syluest. verbo, excom. 3. vers. Tertio, & verbo, Hora, vers. Tertio, & verb. Degradatio, quæst. 8. Quod ita excommunicatus maiori excommunicatione, dicendo officium solus & priuatum, & ut persona priuata, non debet dicere Dominus vobiscum quia hoc non est verbum priuatae personæ. Immo Maiol. cit. affirmat, quod si Sacerdos excommunicatus dicat in officio, Dominus vobiscum, erit irregularis, quod tamen negatur ab Henriquez ubi supra, quoad irregularitatem incurendam.

6. Tertio, Ex his quæ diximus, manifestum est, excommunicatum denunciatum sic priuatum horas recitantem, ad quas ratione beneficij, Ordinis, aut professionis necessarium tenetur, iuxta cap. 1. & cap. dolentes, de celebr. Missar. satisfacere officio suo, ita ut non peccet: immo etiam si eas vt minister Ecclesiæ recitaret, etiam cum alijs, quamuis peccaret mortaliter, arg. cap. fin. de Cleric. excommunicat. ministr. & cap. factis, de his quæ vi met. cans. sunt. facit enim contra Ecclesiæ præceptum, muneri tamen suo de horis dicendis satisfacit, argum. eorum quæ tradunt gloss. in c. Quod quidam in verbo, vt profint, & ibi Panor. nu. 3. & Marian. Socin. sen. ibi, num. 10. & 11. de pœnit. & remiss. & idem Marian. Socin. in c. Sacris, num. 137. de sentent. excommunicatio. Nauar. in tract. de orat. & hor. Canon. cap. 14. num. 3. & cap. 20. numer. 29. Vgol. de censur. Eccles. Tabul. 2. ca. 8. §. 1. & patet ex communi Theologorum doctrina, & testatur S. Tho. 1. 2. q. 100. artic. 9. & latius tradunt Barth. Medina 1. 2. quæst. 100. art. 9. Nauar. in Manuali, c. 13. n. 2. vers. Tertio, & de orat. & hor. Canon. cap. 20. nu. 29. Vgol. cit. §. 1. quando finis præcepti est aliud a re præcepta, non est necesse ad præceptum implendum, vt finis adimpleatur, & ita cum aliud sit præceptum recitandi officium Diuinum, aliud finis præcepti huius, scilicet laudare, & colere Deum, excommunicatus siue vt persona priuata, siue vt minister Ecclesiæ horas Canonicas persolvens in peccato mortali, muneri & officio suo satisfacit ad effectum euitandi nouum peccatum, aut illas iterum repetendi. Sicut etiam qui in mortali peccato elemosinam aliàs debitam, aut ieiunium ab Ecclesia præceptum, aut notum aliquod obligatorium præstat, debitum suum persoluisse censetur, ad effectum euitandi peccatum nouum, quod omitendo aliàs incurreret. Quæ doctrina communis est, vt docent Jacob. Almain in 4. dist. 6. quæst. 2. & Nauar. in tract. de orat. & hor. can. c. 20. n. 29. & colligitur ex S. Tho. 1. 2. q. 100. artic. 9. & artic. 10. & q. 96. art. 3. ad 2. & 22. q. 44. art. 4. ad 1. Palud. 3. d. 37. quæst. 1. Ioan. Andr. & Panor. & Marian. Socin. in cap. Quod quidam, de pœnit. & remiss. & Nauar. in Manual. cap. 11. num. 17. licet enim opera, quæ nobis præcipiuntur, sint actus virtutis, non tamen præcipitur, quod ea virtuosè agamus, quæ est mens, & finis præcipientis.

7. Horas igitur in excommunicatione, & peccato mortali recitans, præcepto dicendi horas satis facit, & pœnam & peccatum euitat sic dicendo; aliàs vt rectè notat Marian. Soc. in d. c. Quod quidam, n. 10. si dicere nõ prodesset sibi, sequeretur quod noceret, & sic nõ euitaret pœnã, sed augmētaret, si idē esset dicere in peccato, & nõ dicere; cū secundo casu peccaret mortaliter secundū oēs; eas itaque recitando, noui peccati reatū vitat, quem nõ recitando incurrere.

8. Deinde verò licet orationes illæ, quas ita recitaret in peccato mortali, & excommunicatione, prout efficaciam habent ex persona & deuotione dicentis, non ita profint sibi, aut alijs, sicut prodesset si in gratia factæ essent; quatenus tamen Ecclesiæ personam gerit, fructuosæ sunt tum orationes omnes, quas in Missa recitat, tum etiam illæ omnes quas in officijs Diuinis facit, haud secus ac si excommunicatus non esset, vt ex his quæ tradunt S. Thom. 3. p. q. 82. artic. 6. in corp. Franc. Viêt. nu. 91. de Euchar. & alijs colligi potest.

- 9 *Quarto* etiam, * quicquid gloſ. vlt. in cap. 1. d. 21. & in c. oſtiarius, d. 23. & Anton. & Ioan. de Imola, in cap. 1. de vita & honeſt. Cler. Panor. in cap. 2. nu. 2. de foro compet. & in cap. reſponſo, num. 2. & ibi Felin. de ſentent. excommunicat. Hoſtienſis in Summa. tit. de cler. excom. miniſtr. §. Qualiter puniatur, & tit. de ſentent. excommunicat. §. ſed nunquid. Summa Aſtenſis, 2. part. libr. 7. tit. 9. in princip. & Palud. 4. diſtinct. 18. quaest. 4. verſic. primus. & Marian. Socin. in cap. 1. num. 5. de cler. excommunicat. miniſtr. & in cap. Sacris, num. 124. & 125. de ſentent. excommunicat. dicant excommunicatum maiori excommunicatione peccare mortaliter intrando Eccleſiam, etiam ſi ibi non celebrentur diuina, eo quod talis diuiſus eſt ab Eccleſia. cap. 2. de foro compet. & cap. Qui merito, r. quaest. 2. & quia talis eiſci praecipitur ab Oſtuario extra Eccleſiam. cap. 1. §. ad oſtium, diſtinctio 25. verius tamen eſſe poſſe ſic excommunicatum intrare Eccleſiam, non ſolum pertranſeundo eam ad vltiorem locum, vt admittit Summa Aſtenſis, quando ibi non celebrentur diuina; ſed etiam vt ibi oret, & horas Canonicas ibi ſolus & priuatim recitet, ita gloſ. in c. qui ſtudet. in verbo, Dimiſit, r. q. 1. expreſſe docens, excommunicatum intrare poſſe Eccleſiam cauſa orandi, dummodo non interſit officijs diuinis, cum non inueniatur prohibitum; & ita ſibi reſponſum ſepe fuiſſe a Ioan. Innoc. in c. reſponſo, de ſent. excom. & Panor. ſibi contrarius, in c. 1. num. 11. de vita & honeſt. Cler. vbi ait, quod licet excommunicati intrare non debeant Eccleſiam tempore celebrationis diuinarum, ſecus tamen, ſi diuina non celebrentur. Idem docet Barth. Brix. in d. cap. Qui ſtudet, r. q. 1. vt reſert Panor. in d. c. reſponſo, dummodo non intrent cauſa audiendi diuina. Et Marjan. Socin. in c. ſacris, nn. 125. de ſent. excom. ait hoc dictum Brixienſis eſſe magis equum, quando forte ibi vellet priuatim aliquas orationes dicere, vt lucraretur gratiam, & gratiam a Deo reciperet. S. Anton. 3. part. tit. 24. c. 76. verſ. Tertio; & citat Ioan. de Lignano. Tabiena etiam, in verbo, excom. 1. verſ. Quinto idem affirmat. Nauar. in Man. c. 27. nu. 19. ait, poſſe ſolum in Eccleſia orare, quamuis alij in ea orent, modo ſeſſeſti ſint ab eo & Caiet. in Summa, verſ. excommunicatio, ſeu participatio cum excommunicato quibus caſibus omnino ſit illicita. Couarr. in c. alma mater, r. p. §. 3. nu. 7. de ſent. excom. lib. 6. communiter receptum eſſe reſtat, excoicatum poſſe abſque vlla culpa Eccleſiam ingredi cauſa orandi, eo tamen tempore, quo diuina officia non celebrantur. Idem docent Nicol. de Millis in reſert. in verbo, excommunicatus poſſe, quem reſert, & ſequitur Barthol. Vgol. de cenſ. Eccleſ. Tab. 2. ca. 8. §. 6. eo quod excommunicatus priuatim quantum ad praſentem materiam ſpectat, ſola comunione fidelium, & Sacramentorum, c. Engeltrudam, 3. quaest. 4. & c. penult. de ſent. excom. qualis non eſt ingreſſus in Eccleſiam, vt ibi ſolus oret.
- 10 *Nec* valent quae contraria ſententia afferuntur; cum enim dicatur excommunicatum ab Eccleſia ſequeſtrari, & extra Eccleſiam eſſe; id vti que non de materiali Eccleſia ex lapidibus, & lignis conſtructa, ſed de corpore Chriſti myſtico, nimirum extra confortium fidelium intelligitur, vt recte Vgol. vbi ſupra reſpondit, Chriſti enim corpus, fideles ſunt, teſte Apoſtolo Ephel. 1. & Colof. 1. vt exponit Catechiſmus Romanus in illam Symboli partem; *Credo Eccleſiam ſanctam*, quorum confortio excommunicati priuantur. Oſtarius autem excommunicatos ſolum excludere iubetur, dum Sacerdos Miſſam celebrat, ne ingrediente excommunicato, officia diuina inchoata hac ratione intermitantur, quando quidem, vt infra dicemus excommunicato praſente, nec officia diuina cantantur, nec Miſſa celebrari debent, ex Felino, in c. a nobis, num. 3. de except. dummodo ergo officia diuina ibi non celebrentur, excommunicatus vt ibi ſolus oret, & horas priuatim recitet, ſecluſo ſcandalo, & contemptu, ſine peccato intrare poſſe.
- 12 *Quinto*, Excommunicatus maiori excommunicatione, cum alijs Concionem publicam in Eccleſia audire poſſet, vt habetur in c. reſponſo, de ſentent. excommunicatio. & ibi Panor. num. 1. & Marian. Socin. num. 2. & idem Marian. Socin. in c. ſacris, num. 125. & num. 138. de ſentent.

excommunicat. & in c. inter alia, num. 95. tit. eodem; & facit c. Episcopus nullum, de consecrat. diſtin. 1. S. Anton. 3. part. tit. 24. cap. 76. verſic. Tertio. Summa Confeſſ. lib. 3. tit. 33. quaestio 25. 1. & Tabiena, verbo, excommunicat. 1. §. Quinto, Sotus, 4. diſtinct. 22. quaest. 1. art. 4. Concluſ. 2. verſic. praedictio Caiet. excommunicat. fin. Nauar. in Manual. c. 27. num. 39. ad quintum. & num. 176. & tom. 2. conf. c. ſil. 1. num. 6. lib. 5. de verbor. ſignificatio vbi ait, Concionem audire poſſe, etiam in Eccleſia ſpecialiter inter dicta; & idem ait Henriquez, libr. 13. de excommunicat. c. 12. §. 4. & fauet Palud. 4. diſtinct. 18. quaestio. 8. art. 4. qui incip. circa Quartum. verſic. Quantum ad vnde cum, Vgol. de cenſ. Eccleſ. Tab. 2. ca. 8. §. 3. & 6. nu. 2. Quia praedictio non eſt de numero Officiorum diuinarum, quae interdiciuntur excommunicati; & quia id permittitur, & in d. cap. reſponſo, vt facilius inducantur ad contritionem, & ad petendam abſolutionem, vtilis enim eſt Concio per ſe anima, in pertinentibus autem ad ſalutem ſpiritualem ipſius excommunicati; licet ei participare, quae ratione licet dare conſilium excommunicato, c. cum voluntate, de ſent. excom. & facit c. antecessor, & c. Quod praedecessor, c. 1. q. 3.

13 *Poteſt* etiam ſic excommunicatus laicorum more menſam benedicere, ex Palud. 4. diſtinct. 18. quaestio. 8. art. 4. qui incip. Circa quartum, verſic. Quantum ad decimum ſeptimum, & Vgol. in cenſ. Eccleſ. Tab. 1. cap. 13. §. 14. num. 3. Item poſſet ſe ſigno crucis inungere, ex Nauar. cap. 27. num. 36. ad quintum. & Vgol. cit. Corpus item Chriſti venerat poſſe, & debet, ſi et obuium fieri contingat, argumta intelleximus; de iud. ex Vgol. cit. num. 5. in mo comitari Euchariſtiam deſatam ad inſirmitatem poſſet, ſi non recitentur Palmi ex Henriquez libr. 13. de excommunicat. 7. §. 2. litera M. & citat Palud. 4. diſtinct. 18. quaest. 3.

14 *Poteſt* etiam Lectionem publicam etiam factam audire, aut eam legete diſcipulis ſuis, immo, & diſcipulo excommunicato interroganti circa lectionem reſpondere; vt ait Henriquez libr. 13. de excommunicat. c. 12. §. 4. quod non ſolum procedit in oculis, & generaliter excommunicatis, (in quo caſu Sotus 4. diſtinct. 22. quaestio. 1. art. 4. Concluſ. 2. verſ. praedictio, concedit nullum eſſe peccatum eorum intereſſe Concionibus, & Lectionibus, ſicut nec ipſi peccarent ſaltem mortaliter, dum ex officio eis huiusmodi munera incumbunt) ſed etiam in denunciatis; quia nec Concio, nec Lectio ſunt Officia Eccleſiaſtica, quod excommunicato prohibetur; & licet eſſent, Officia Eccleſiaſtica, nulla iure prohibentur; & reſertur in publicam vilitatem; vt recte Henriquez vbi ſupra annotauit.

15 *Sexto*, Excommunicatus denunciatus, ſicut officia diuina vt miniſter Eccleſiae, cum alijs recitare non poſſet; ita neque illis intereſſe dum ab alijs ſunt, arg. c. Episcoporum de priuileg. lib. 6. & c. is, qui, & c. ſin. veri. Excommunicatis proſus excluſus, de ſent. excom. lib. 6. Panor. in c. illud, nu. 8. & Marian. Socin. in c. de Cler. excom. miniſtr. S. Anton. 3. part. tit. 24. c. 76. verſ. Tertio. Angelica, verbo, excommunicat. vlt. nu. 7. Sylueſt. verbo, excom. 3. nu. 1. verſ. Tertio non poſſet. Aſtilla, eod. num. 6. Tabiena, verbo, excom. 1. verſ. Quinto. Sotus, 4. diſtinct. 22. quaest. 1. art. 4. Concluſ. 2. verſ. Sed quantum. Barthol. Medina, in Summa, lib. 1. cap. 11. §. 4. Henriquez libro 13. cap. 17. §. 2. Nauar. in Manual.

ADDITIO.

* Adde; Sed an eiusmodi excommunicatus intrans Eccleſiam, vt oret priuatim, & ſolus, poſſit ſe aſpergere aqua benedicta; dubitant aliqui; & quamuis Vgol. de Cenſur. Tabul. 5. cap. 13. §. 14. in fine, negatiue reſpondeat, aequius tamen videtur oppoſitum; non enim eſt ſacramentum, nec communicatio fidelium, quae prohibentur excommunicato. cap. penultim. de ſentent. excommunicat. & ſi poſſet intrare Eccleſiam, vt ibi ſolus oret, vt glo. in c. qui ſtudet. verb. dimiſit. 1. quaest. 1. & omnes concedunt; ergo & aquam benedictam accipere poterit, vt deuotius oret.

elici debet vi per aliquos Laicos preſentes, aut illis nõ preſentibus, a Clericis expelli debet; & licet talis excommunicatus Clericus eſſet, non tamen excommunicatur Laici, vel Clerici cum vi excludentes, vt colligitur ex conueniõs, & ibi gloſ. in verbo, celebrationem, & ibi Panorm. nu. 1. & Marian. Socin. ſen. num. 3. de ſent. excom. & ſedit ea, cum voluntate, ſi ſi qui, de ſent. excom. Anchar. in Clem. Grauis verſ. Sexto, de ſent. excom. & Guil. de Lauduno in verſ. 1. ibid. & Vgol. de cenſ. Eccleſ. Tabul. tit. 8. §. 4. num. 3. id quod procedit, etiam ſi commotus quis talem excommunicatum Clericum, vi eijceret; tum quia commotio ex iuſta cauſa non operatur iniuriam, qua requiritur ad hoc, vt quis incurſat pœnam Canonis cap. ſi quis ſuadente diabolo, 17. q. 4. vt Pan. & Marian. vbi ſuprà notatum; tñm, quia in ea cauſa non tam inferitur violentia tali excommunicato, quam prohibetur iniuria Deo illata, ex Vgol. ibi, dicitur, l. Manichæos, C. de hæreſic. Quod ſi nequeat ſine periculo expelli, non inchoari debent Officia Diuina, aut Miſſa; ſin autem inchoatis Officijs Diuinis, aut Miſſa, excommunicatus ingrediatur, monendus vt ſuprà eſt vt exeat, & ſi expelli non poterit, ceſſandum eſt à Diuinis Officijs, & etiam à Miſſa, donec expellatur, arg. Clem. Grauis, & ibi glo. in verbo, Inexpleta, & Anchar. & Zabari, & Guil. de mōte Lauduno ibi, de ſent. excom. Innoc. in c. Nuper in verbo, orandum, & Felix nume. 3. de ſent. excom. Hoſtienſis in Summa, nu. 17. verſ. Sed nunquid de ſent. excom. Palud. 4. diſt. 18. queſt. 6. art. 3. Concluſ. 2. Sum. Aſenſ. 2. par. lib. 7. tit. 11. art. 1. quaſt. 1. & 2. S. Anton. 3. parte, tit. 2. cap. 2. verſ. Tertio, Nauar. in tract. de orat. & hor. Canon. 16. nu. 79. & num. 60. Sotus, 4. diſt. 22. q. 1. art. 4. Concl. 2. verſ. Hic autem interroget. Simon. Maiolus lib. 3. de irregul. c. 25. nu. 4. Henriquez lib. 3. de excom. cap. 7. §. 1. Vgol. de cenſur. Eccleſ. Tabul. 2. cap. 8. §. 4. nume. 5. Monent tamen preſati auctores, quod ſi preſatus excommunicatus Eccleſiam intret, vel priuſquã Sacerdos eum videret, tam Canonem inchoare, debet Sacerdos procedere in officio ſimul cum eo qui aſſiſit ei tantum; alij, vt dicitur omnes ſcientes eum excommunicatum, debent exire Eccleſiam, ſi excommunicatus ipſe exire nolit, arg. cap. ſicut Apoſtoli, 1. q. 3. & c. omnis, qui, 24. queſt. 1. Quod dictum debet intelligi, non ita, vt quocumque modo incepto Canone, Sacerdos proſequatur Miſſam preſente excommunicato, ſed incepta Conſecratione; Canon enim Miſſæ vt docent Durandus in Rationali Diuinarum offic. cap. 35. Felix in cap. A nobis, nume. 6. verſ. & ſcias, de excep. Nauar. de orat. & hor. Can. cap. 16. nume. 60. & alij, incipiunt. Tergitur Clemeniſſime pater quod poſt, ſanctus ſecreto dicimus, & magna pars illius dicitur antequam perueniat ad verba Conſecrationis, de quo inter medio, idem vi detur iudicandum, quod de præcedentibus, & ſauet S. i. h. 9. par. queſt. 83. art. 6. ad 2. & communis eſt opinio ex Nauar. & Vgol. vbi ſuprà ſicut in ſimili caſu, qui in Miſſa recohit ſe eſſe excommunicatum ante Conſecrationem deſiſtere debet, & pari ratione ſi ſuperueniat excommunicatus qui expelli ſine periculo nequit, incepto Canone niſi Conſecratio inchoata fuerit deſiſtendum eſt, quia illic incipit ſacrificium. At verò factã Conſecratione ſi ingrediatur excommunicatus, omnino procedere debet, vt que ad ſumptionem incluſiue, ſumpto, autem Sacramento, antequam dicatur Poſt communionem, orationes & alia que reſtabant. Sic Hoſtienſis in Summa tit. de ſent. excom. nume. 17. verſ. ſed nunquid Innoc. in c. Nuper, de ſent. excom. Archid. & vtrique Cardin. in cap. ſicut Apoſtoli, 1. 3. Nicolaus Dionyſij de Peruſio, in cap. Episcoporum, in gloſ. in verbo Officia, de priuileg. lib. 6. Gabr. 4. diſt. 18. queſt. 3. art. 3. dubi. 2. S. Anton. 3. p. tit. 25. c. 2. verſ. Tertio, Marian. Socin. in cap. Sacris num. 127. de ſent. excom. Nauar. de orat. & hor. Canon. cap. 16. nume. 60. Sotus, 4. diſt. 22. q. 1. artic. 4. Concl. 2. verſ. Hic autem interroget. Paul. Fuſc. lib. 1. de viſit. & regim. Eccleſ. cap. 29. nume. 6. Simon. Maiolus lib. 3. de irreg. cap. 24. nu. 4. Vgol. de cenſ. Eccleſ. Tab. 2. cap. 8. §. 4. nu. 6. Ratio autem cui facta conſecratione procedendum ſit in Miſſa, ea reddi poteſt, quia hæc ſunt Sacramenta vnita-

tis, & ideo inexplera dimitti non debent, arg. capit. illud & cap. Nihil. 7. queſt. 1. & quia ſtrictius eſt proceptum integritatis Sacramenti, quam excommunicatoſe excludere.

21 Hoc autem quod diximus, quod Sacerdos incepta Miſſa ante Conſecrationem ingrediente excommunicato, debet Miſſam deſerere, procedit in excommunicatis viujs, ſecus autem ſi intret de ſanctis denunciatus; ſi enim dum Sacerdos celebrat, aſſeratur in Eccleſiam cadaver publici excommunicati, non tenetur Miſſam deſerere, ita Simon. Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 24. nume. 5. & Henriquez. lib. 13. de excom. cap. 7. §. 2. in annot. litera O. Quia Sacerdos ex ſeparata intentione celebrans, non videtur admittere ad communionem altaris tale cadaver, cuius præſentia non eſt talis, vt Sacerdos, dicatur coram excommunicato celebrare, vt contingit in viujs, præſertim quia ratio quitandæ communionis ceſſat in iſto caſu. Nam hoc ſit, vt tubore confuſus citius inducatur ad ſatiſfactionem excommunicationis, vt in cap. Pia, de excep. lib. 6. que ratio ceſſat in mortuo, ex Panor. in cap. Ad hæc, nume. 2. de priuileg. & exceſſ. priuileg. Illud tamen verum eſt, quod non debet quicquam pro tali mortuo dicere, vel orare, vel aliquam operam impendere circa illud corpus, vt puta aſpergendo benedicendo, cruce ſignando vel concommitando, aut fieri permitrendo ſcruera (ſi ad eum prohiberetur) quia eo modo videtur ſepulturæ communicare, & conſequenter excommunicationem incurrit, arg. Clement. 1. & ibidem Cardin. q. 14. & 15. & 25. de ſepult. & Panor. in ca. ad hæc, nu. 2. de priuileg. & exceſſ. priuileg. & Maiol. lib. 3. de irreg. cap. 24. nu. 5. qui ſine ratione, aut textu docet talem fore irregularem.

22 Rurſus Quæri poteſt, An eodem tempore, quo plures Miſſæ in eadem Eccleſia dicantur, & excommunicatus denunciatus vni earum interſit ego alteri intereſſe poſſim in alia parte Eccleſiæ, aut prope locum, vbi excommunicatus Miſſam audit, abſque hoc quod cenſetur participare cum illo in diuinis? Cui reſponderi poteſt (iuxta ea que tradunt Innoc. in cap. Nuper, de ſent. excom. Palud. 4. diſt. 18. q. 6. art. 1. in fine, Caiet. in Sum. in verbo excom. in fin. Sotus 4. diſt. 22. q. 1. art. 4. Concl. 2. verſ. Nihilominus indubiõ. Nauar. de orat. & hor. Canon. Notab. 22. num. 8. Vgol. de cenſur. Eccleſ. Tab. 2. cap. 8. §. 5. nu. 3. Henriquez. lib. 13. de excom. c. 7. §. 2.) non cenſetur, vt de licet excommunicatus in vna Capella audiat Miſſam, & alter in alia Capella in ſeſſam Eccleſiæ, vel excommunicatus, & non excommunicatus in eadem Eccleſia, eodem tempore ſeoriſim, & ſeparatim orant, non propterea in Diuinis, & oratione ab ipſis communicatur, ſicut nec communicatur, ſi ſigno ad ſalutationem angelicam dato excommunicatus, & non excommunicatus in platea ſeparatim orant, Et multo minus communicare dicentur, ſi tempore quo non excommunicatus audiat Sacra, inter excommunicatus Eccleſiam non gratia audiendi Sacram, ſed vt aliquid aliud agat, vel illic tantum tranſeat.

23 Non tamen licet vnam & eandem Miſſam, vel horam cum excommunicato audire, quicquid Durandus in 4. diſt. 18. q. 5. nu. 7. exiſtinent id licere, ea ratione ductus, quod communicare in Diuinis non eſt, niſi vel Miſſam dicere, vel audire ab illo, vel ſimul horas cum illo recitare, a deo vt uni Miſſe intereſſe cum excommunicato nõ eſt ſecum communicare, ſed cum Sacerdote celebrante; Quod fundamentum falſum eſt, & omnino reiſciendum, quia vt recte citati ſcriptores annotant, negari non poteſt non ſolum eum communicare in oratione cum excommunicato, qui dicit illi orationem, vel audit eam ab illo, ſed etiam, qui audit eandem vna cum eo, ſicut & qui comedit in vna menſa cum eo, vnde recte docet Sotus vbi ſuprà, tria prohiberi, ſab illis audire, illiſque dicere facta, & cum illis intereſſe ſacris, dicitur aut intereſſe ſimul, qui vni Miſſæ audiendæ interſunt, vt conſtat, non ſic qui in vna Capella audit & excommunicatus in alia. Addit etiam Palud. 4. diſt. 18. q. 6. art. 1. in fine, quod ſi fugitiuus Clerici percuffor ſit in Eccleſia, poteſt Sacerdos eorã eo celebrare quia cum non ſit ibi cauſa orandi, ſed laudandi & fugiendi, non eſt hoc cum eo participare in Diuinis, ſicut neque ſi per Eccleſiam tranſitum faceret.

24. *Officio.* Colligitur ex dictis ratio, quare excommunicatus excusetur ab audienda Missa in diebus festis ex præcepto, cum enim Missam audire non possit nisi participando in Diuinis cura celebrante, quod illi prohibitum est, ut diximus, consequens est, ut à Missa audienda excusetur; alioquin perplexus omnino esset, ut peccatum euitare non posset, audiendo enim peccat, quia contra Ecclesie prohibitionem facit, ne igitur aliquem ad Missam audiendam, quam sine peccato audire non possit, obligatum esse dicamus, dicendum est, cum ab audiendam Missam in festo ob impedimentum excommunicationis excusari; in quo casu præceptum audiendi Missam in festis, cedit alteri præcepto Ecclesie, quo sic excommunicatus interesse sacris, ad maiorem confusionem suam, quousque absolutus sit, arctius prohibetur. Excusari autem talem ab audienda Missa, docent Nauar. in Manuali, c. 21. nu. 3. Angelica, in verbo, Missa, num. 57. Tabiena, verbo, eod. vers. Quadragesimo quinto. Couarr. l. 2. eod. var. resol. cap. 16. nu. 9. Barth. Medina, lib. 1. instruct. Confess. cap. 11. §. 13. & c. 14. §. 40. Henriquez lib. 13. cap. 7. §. 2. Vgol. de censur. Eccles. Tab. 1. cap. 13. §. 13. num. 8. Francisc. Suarez in 3. par. disput. 88. sect. 9. Ferdinand. Paez repet. in cap. Missa, de consecr. d. 8. part. 2. nu. 148. & communis. Id quod procedit, etiam si quis sua culpa talem censuram contraxerit, & licet absolute non procurare negligat, quamuis enim peccare post absolute non procurare facile consequi potest, non procurando, Missam tamen non audiendo, non peccat, quam de iure audire nequit.

25. *Sicut enim infirmus, si sit negligens in sua salute procuranda, ut possit Missam audire, & qui est in vinculis, si sit negligens in procuranda libertate, & ideo Missam omittit, peccare potest negligendo remedium salutis, & libertatis procurare, non tamen omittendo Missam peccat: ita licet quis in eo peccare possit quod negligat procurare absolute non procurare, postquam tamen factus est impotens ad audiendam Missam propter excommunicationem, non peccat specialiter contra præceptum de Missa in festo audienda; quia non tenetur quis tam remote ad tollenda impedimenta, & se disponere ad Missam audiendam. Vnde Doctores communiter docent, non teneri aliquem suis expensis capere Bullam eo fine, ut per illam absolutus Missæ interesse possit, ut testatur Henriquez lib. 9. de Missa, cap. 25. §. 11. & lib. 13. de excom. cap. 7. §. 2. in annot. litera K. quia melius, inquit, est de se legem communem seruare, quam eximi priuato priuilegio, & quæ diximus tam de excommunicato occulto, quam denunciato accipi debent.*

26. *Solum restat difficultas, an occulte excommunicatus teneatur in publico abstinere ab alijs fidelibus in Missa, & Officijs Diuinis audiendis, & faciendis, ita ut non possit celebrare in festo die, aut communicare publice tempore Paschali, cum alijs fidelibus. In qua re vnum certum est, alterum incertum: Certum enim est, quod occulte excommunicatus in occulto tenetur abstinere à communione aliorum, quoties sine scandalo, & infamia id facere poterit, & proinde nec cum alijs Diuina officia facere, nec Missam celebrare poterit, aut Sacramenta recipere, cum id e iure prohibitum sit. Neque enim per Extrauag. Ad euertenda scandala, vllum ius ipsis excommunicatis tribuitur; dicitur enim ibi, Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non inuendit in aliquo re lenare, nec in eis quomodolibet suffragari, cum ergo antea occultus excommunicatus tenebatur abstinere à communione fidelium, etiam nunc ante denunciationem abstinere tenetur à communione fidelium, & à Diuinis, secundum ea quæ tradunt Panorm. in ca. illud, de Cleric. excom. mitti. & Syluest. verbo, excom. 3. quæst. 5. Couarr. in c. alma mater, 1. part. §. 2. num. 11. de sent. excom. lib. 6. Martin. Ledesma. 2. 4. quæst. 25. art. 1. fol. 347. Henriquez lib. 13. de excom. cap. 7. §. 2. & est communis omnium sententia. Certum, an in publico teneatur excommunicatus communionem vitare aliorum, abstinendo à Diuinis, & à Missa audienda, ad vitandum scandalum, & infamiam, quæ sequeretur, si abstinere, incertum est. In qua re Palud. 4. d. 18. q. 6. artic. 3. Concl. 2. etiam de minori excommunica-*

tionem tractans, docet, non posse Sacramenta percipere, posse tamen Missam, & officia Diuina audire. Rich. 4. dist. 18. artic. 9. quæstio. 3. in fine idem docet de perceptione Sacramentorum. Syluester autem, in Summa, in verbo, excom. 3. vers. c. 5. ait, quod quantumcumque sit occulte excommunicatus, tenetur alios vitare etiam in publico, nec potest accedere ad Sacramenta, & si accedat, & celebret, erit irregularis. Ratio eius est: quia habet præceptum superioris, quod vitet alios fideles, ergo tenetur illud seruare; nec infamia ipsum excusat, cum hoc proueniat ex culpa sua. Couarr. etiam in cap. alma mater, 1. part. §. 2. nu. 3. in fine, de sentent. excommunicat. lib. 6. eiusdem sententia est, quoad participationem Sacramentorum, & quoad Sacrificium Missæ, quoad ista enim, ait, quantumcumque excommunicatus sit occultus, tenetur abstinere à communione eorum esto, inde sequatur infamia & scandalum, quia excommunicatus [inquit] ipso iure priuatur participatione Sacrificiorum, & Sacramentorum; In alijs autem temporalibus dicit, quod propter scandalum & infamiam vitandam, poterit occulte excommunicatus cum alijs fidelibus communicare. Sorus item, 4. dist. 12. quæst. 1. artic. 4. non longe à fine, ver. Quartus casus, ait, habet eum casum reseruatum cui est annexa excommunicatio, nec propter officium, nec propter scandalum, ad communionem ante absolute non accedere posse. Alij tamen & mea sententia vetus, affirmant, ob vitandum scandalum, & grauem suam infamiam, posse licite in festo audire Missam; ita expressè Martin. Ledesma. 2. 4. quæst. 25. artic. 3. in fine, vbi ait non teneri occulte excommunicatum in publico abstinere à communione aliorum, etiam in Sacrificijs, & Sacramentis. Supplementum apud Syluest. vbi supra. Francisc. à Victoria. tract. de excom. nu. 13. Alphons. à Castro lib. 2. de potest. leg. pos. cap. vlt. Concl. 2. Corduba, quæ. 142. Ludouic. Lopez 2. par. instruct. c. 93. in fine, vbi ait esse multorum sententiam; & ipsemet Sorus. 4. dist. 18. quæ. 2. artic. 5. ad 2. vers. Hoc autem dubium, ait id esse licitum ob scandalum grauissimum. Nauar. in cap. 1. §. laborat, in fine, de penit. dist. 6. ait esse multorum opinionem, nec eam refellit, & in Manuali, cap. 27. nu. 239. Ioseph. Angles. in Flor. Theolog. agens de casibus reseruatis, in fine. Henriquez lib. 13. de excom. cap. 7. §. 2. in annot. litera K. & ca. 2. §. 3. ait posse bis aut ter celebrare Missam, nisi Clericus talis esset antea ita infamatus per indicia, vel maius sequatur scandalum ex celebratione, quam si crimen prodatur, alijs si occultus sit excommunicatus, habita contritione aut confessione, ante dispensationem posset celebrare. Vbi etiam docet Monialem, quæ incidit in censuram Cæcæ, communicare posse tempore consueto, & assistere Choro, & Officijs, à quibus si abstinere, periclitabitur famam, & Monasterij, id quod ante docuit Nauar. in Man. c. 27. nu. 239. Hanc etiam sententiam tenet Francisc. Suarez de Sacram. disp. 66. sect. 4. & faciunt quæ docet Angelica, verbo, Eucharistia, 2. nu. 6.

28. *Ex quibus omnibus colligitur, excommunicatum occultum, vel irregularem secretum, causa vitandi graue scandalum, aut infamiam, dum absit fraus, & dolus, nec sit in mora petende absolute non; posse præuia contritione, & Confessione peccatorum, quæ non absoluitur à Confessore quia obstat censura excommunicationis reseruata superiori absentis, Missæ, & Officijs interesse, & aliquando celebrare; tum sine culpa mortali, tum etiam sine confessione aliqua irregularitatis. Ratio est: quia quouiescunque concurrunt duo præcepta incompatibilia, seruandum est, quod arctius & maius est: cum igitur in casu proposito concurrant simul præceptum de abstinencia à communione fidelium, & præceptum negatiuum non scandalizandi, aut non infamandi se, quod est maius, hoc potius quam illud seruandum est: quia sicut in iure Christi suauiter est, ita & mandata Ecclesie pie interpretanda sunt, ut non nimis graua sint. Nec verisimile est, intentionem Ecclesie esse cum tam graui iactura & detrimento quempiam obligare velle. Immo, ipsemet Syluester vbi supra, verbo, excom. 3. ver. Quinto, §. Quidam tamen, & verbo, excom. 5. num. 2. cum alijs communiter docet, quod si quis videt occulte excommunicatum in Ecclesia, debet si potest*

exire, sine nota illius excommunicati. Si ergo alij tenentur seruare famam illius excommunicati, etiam ipse met tenetur, vel ad minus licitum est ipsi excommunicato, propriam famam indecentem conseruare. Tenetur tamen vnusquisque in tali euentu diligenter animaduertere, an alia via infamiam, & scandalum vitare possit, probabilem aliam excusationem sine mendacio causando; quando enim id commode fieri potest, cessat causa & necessitas communicandi, celebrandi, aut Officij Diuinis interfendendi, & de Officij Diuinis excommunicatio, prohibitis haftenus dictum sit.

De Suffragijs Ecclesiae, quibus excommunicatus priuatur. Cap. IV.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio maior hominem suffragijs Ecclesiae Catholicae priuat.
- 2 Suffragia Ecclesiae, eorumque valor, in quibus consistat.
- 3 Suffragijs Ecclesiae priuatus triplex incommodum incurrit.
- 4 Missam, & alias orationes an pro excommunicatis offerre liceat.
- 5 An peccatum mortale sit orare pro excommunicatis denunciatis in orationibus publicis Ecclesiae, & an eis tales orationes profint.
- 6 Sacerdos Missam offerens pro excommunicato non denunciato, contrito, non peccat.
- 7 Ecclesia, quare in Officio Missae Feria Sextae hebdomadae Sancta pro haereticis orat.
- 8 Ecclesia, quare eo die excommunicatorum mentionem non faciat, sicut Paganorum, Iudaeorum, & Haereticorum meminit.
- 9 In Memento, quod fit in Missa, an pro excommunicato denunciato orare liceat.
- 10 Excommunicatus denunciatus sic moriens, sepultura Ecclesiastica caret.
- 11 Excommunicatus denunciatus in loco sacro sepultus, inde eici, & exhumari debet.
- 12 In Ecclesia, vel Cemeterio pollutis, antequam reconcilientur, nec Officia diuina cantari, nec fidelium corpora sepeliri possunt.
- 13 Excommunicatus denunciatus moriens, etiamsi signa contritionis dederit, ante absolutionem tamen, in loco sacro sepeliendus non est.

Tertius effectus Excommunicationis maioris est, quod hominem suffragijs Ecclesiae Catholicae priuet. Suffragia vero Ecclesiae intelliguntur illa bona spiritualia, quibus Ecclesia Christianorum animabus subuenit, & suffragatur. Quae bona in duplici sunt differentia; Quaedam enim sunt publica, quaedam priuata. Publica dicuntur ea, quae sunt à Ministris Ecclesiae, prout Ecclesiae Ministri sunt, vt Hora Canonica, Missae Sacrificium, Orationes, Indulgentiae, quas Ecclesia pro fidelibus dicit, & eis distribuit. Priuata vero sunt illa, quae fideles vt personae priuatae, & non vt Ecclesiae Ministri exercent, vt sunt orationes priuatae, ieiunia, & elemosinae.

Rursus Suffragiorum Ecclesiae valor ex duobus consideratur, Primo vel ex vnione charitatis quae fideles omnes connectit, vt sint omnes vnum corpus in Christo capite; de qua vnione dicitur in Symbolo, *Sanctorum communionem*; charitas enim facit omnia bona & Suffragia Ecclesiae communia esse; haud secus, ac operatio vnus membri in corpore naturalis, in totius corporis commodum, & vtilitatem redundat. Vel secundo, ex animo, intentione & applicatione operantis, vt pluribus tradunt S. Tho. in addit. 3. p. q. 7. art. 1. Palud. 4. d. 45. art. 1. Adrian. Quodlib. 8. art.

3. litera C. Couar. in c. alma mater, 1. p. §. 6. num. 1. de sent. excom. lib. 6. Excommunicatio maior illa prima communicatione, & illo valore suffragiorum, quae à charitate procedunt, non priuat, eum illo valore prius per peccatum mortale priuatus fuerat, cuius causa excommunicatus fuit; vt de nec iniuste excommunicatus illo valore priuatur, ex Summa Astenfis, in 2. par. ti. 9. lib. 7. quæst. 2. Nauar. in Manual. c. 27. num. 18. Couar. vbi supra, num. 2. & nos superiori libro, capit. 17. latius exposuimus. Quando igitur excommunicatus Ecclesiae suffragijs priuatum esse auctores affirmant, de illa solum suffragiorum generalium Ecclesiae communiōe intelligendi sunt, quae ab Ecclesiae Ministris aut generatim pro tota Ecclesia, aut speciatim pro aliquo eiusdem membro offeruntur, ex eo scilicet, quod Ecclesia communia sua suffragia excommunicato tali applicare non intendit, nec pro illo orare, qui iam abscissus ab Ecclesia est. Sic Magister, 4. d. 18. nō longè a fine, S. Th. in addit. 3. part. q. 2. art. 1. ad secundum, & Opu. 6. in illam partem Symboli (*Sanctorum communionem*) in fine. Gabr. 4. d. 18. q. 2. artic. 3. dub. 1. Palud. 4. d. 18. q. 1. artic. 1. Conclus. 2. Summa Astenfis, 2. par. lib. 7. tit. 9. quæstio. 2. Angelica, verbo excomm. vlt. num. 3. Sanctus Anton. 3. par. tit. 24. c. 76. Tabiena, verbo, excomm. 1. vers. Quarto Syluest. verbo, excomm. 3. vers. Secundo Martin. Ledesma. 2. 4. q. 2. art. 1. Sotus 4. d. 22. q. 1. art. 1. vers. Quomodo autē, Nauar. in Manuali, c. 27. num. 18. & cap. 20. de orat. & horis Canon. nu. 67. Couar. in c. alma mater, 1. par. §. 6. num. 3. Henriquez lib. 1. de excom. cap. 1. §. 1. Vgol. de cens. Eccles. Tab. 2. c. 9. §. 1. Et præter tot Doctorum auctoritates, ratio est; quia cum excommunicatus sit extra Ecclesiam, eiusque membrum non sit, (vt nouissime declarauit Catechismus Romanus, in explicatione illius patris Symboli, *Credo Sanctam Ecclesiam* vbi post multa addit, *Ex quo fit, vt tria tantummodò hominum generà ab ea excludantur; primo Infideles, deinde Haereticus, & Schismaticus; postremo Excommunicatus; & hoc ob eam rationem, quam inferius Catechismus reddit, his verbis Quoniam Ecclesia iudicio ab ea exclusi sunt, & ad illius communionem non pertinent, donec resipiscant, consequenter suffragia Ecclesiae quae communia sunt membris tantum illius; excommunicatus ex Ecclesiae intentione, & applicatione non profunt, ex communi omnium sententia, quicquid Hostiensis in c. cum voluntate, de sent. excom. & Summa Confessor. lib. 3. tit. 3. q. 1. 59. contra dicant, vt Couar. vbi supra, num. 2. vers. Tertia Conclusio, refertur, hunc in verbo non est membrum.)*

Hinc inferitur quod hoc ipso, quòd quis suffragijs Ecclesiae priuatur, triplex incommodum incurrit, per tria quae quis ex suffragijs Ecclesiae consequitur, valent enim ad augmentum gratiae eis qui gratiam habent, vel ad mercedum gratiam eis, qui non habent, & quoad hoc, Magister 4. d. 18. dicit, quod gratia Dei per excommunicationem subtrahitur. Valent etiam ad custodiam virtutis, & quantum ad hoc dicit, quod protectio subtrahitur, nō quòd omnino à Dei prouidentia excludantur sed ab illa protectione qua filios Ecclesiae specialiori modo custodit. Valent denique ad defendendum ab hoste, & quantum ad hoc dicit, quod Diabolo maior potestas seuienti in ipsum datur, & spiritaliter, & corporaliter. Vnde in primitiua Ecclesia, quando oportebat homines per signa ad fidem inuitari, sicut visibili signo domum Spiritus Sancti manifestabatur, ita & excommunicatio vexatione corporali a Diabolo innotescebat, vt post S. Thom. in addit. 3. part. q. 2. art. 2. ad 2. Dionys. Cartusian. 4. d. 18. quæst. 4. ver. Denique si quæretur, Angelica, verbo, excomm. vlt. nu. 3. Syluest. verbo, excomm. 3. vers. secundo. Summa Astenfis, 2. par. lib. 7. tit. 9. q. 1. Couar. in c. alma mater, 1. p. §. 6. num. 3. vers. Quarta Conclusio, de sent. excom. lib. 6. Vgol. de cens. Eccles. Tab. 2. c. 9. §. 1. num. 2. & alij scribunt.

Dubium tamen est, cum dicatur excommunicatum priuari Ecclesiae suffragijs generalibus, an liceat Missam, aut alias orationes pro excommunicatis offerre? Cui dubitationi respondent Doctores communiter, non licere orare pro eis, nec nominatim, nec generaliter, nec specialiter ad hunc sensum, quod oras vt Minister Ecclesiae, preces eiusdem Ecclesiae, & sacrificia pro excommunicato denunciato